

EVANJELICKÁ ZÁKLADNÁ ŠKOLA, BRATISLAVA

UČEBNÉ OSNOVY

ISCED 2

VZDELÁVACIA OBLASŤ

UMENIE A KULTÚRA

UČEBNÉ OSNOVY A ŠTANDARDY
PRE ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM
NA EVANJELICKEJ ZÁKLADNEJ ŠKOLE V BRATISLAVE
ISCED 2

Nižšie sekundárne vzdelávanie

Vzdelávacia oblasť: Umenie a kultúra

Predmet: Hudobná výchova

Ročník	5.	6.	7.	8.	9.
Štátny vzdelávací program	1	1	1	1	0
Školský vzdelávací program	0	0	0	0	0
Spolu	1	1	1	1	0

NÁZOV PREDMETU	HUDOBNÁ VÝCHOVA
Časový rozsah výučby	1 hodina týždenne, spolu 33 vyučovacích hodín ročne
Ročník	5., 6., 7., 8.
Triedy	5.A, 6.A, 7.A, 8.A
Škola	Evanjelická základná škola, Palisády 57, Bratislava
Stupeň vzdelania	ISCED 2 - nižšie sekundárne vzdelávanie
Dĺžka štúdia	4 roky
Forma štúdia	Denná
Vyučovací jazyk	slovenský jazyk

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Hudobná výchova je spoločenský, organizovaný, cieľavedomý proces hudobného rozvoja jedinca a je rozhodujúca pri *odovzdaní* a *sprostredkovaní* hudby novým generáciám, pričom zohráva dôležitú úlohu aj ako jedna z foriem realizácie tvorivosti každého človeka.

Spoločná úloha predmetov vo vzdelávacej oblasti Umenie a kultúra je sprostredkovať žiakom národné a svetové kultúrne dedičstvo a takto zvýšiť všeobecnú vzdelanosť národa.

Hudobnosť národa neurčuje niekoľko desiatok vynikajúcich interpretov, ale viacgeneračná vrstva zanietenejších percipientov hudby. Jedine hudobná výchova na základnej škole pokrýva celú populáciu, preto jej kvalita je mimoriadne dôležitá a chápeme ju aj ako *výchovu človeka*.

Dôraz sa kladie na výchovu hudbou s rešpektovaním výchovy k hudbe. Hudobné prejavy a počúvanie hodnotnej hudby znamená nenahraditeľný prostriedok formovania osobnosti najmä vo sfére jej emocionalizácie. Hudobná výchova umožňuje žiakovi tvorivo si osvojovať hudbu a spoznávať hudobné umenie v kontexte s inými druhmi umenia.

Základnými prostriedkami hudobno-výchovnej práce sú rozmanité hudobné činnosti, ktoré podporujú celkovú hudobnosť žiakov, ich záujem o hudbu, rozvíjanie ich individuálnych schopností, emocionálnej inteligencie, tvorivého myslenia s využitím špecifik národnej, regionálnej a svetovej hudobnej kultúry. Formuje estetický, citový a morálny základ osobnosti žiakov s dôrazom na sebauvedomovanie, sebauvedomovanie a sebareflexiu, porozumenie a solidaritu pre ochranu prírody, kultúrnych hodnôt Slovenska a vlastného regiónu, toleranciu k iným kultúram a národom. Utvára a rozvíja hudobno-estetické schopnosti, zručnosti, vedomosti, návyky, skúsenosti, názory a vlastné postoje žiakov pri prehĺbovaní hudobného zážitku aj na uvedomené vnímanie a na aktívny hudobný prejav. Hudobná výchova posilňuje hodnotovú a vkusovú orientáciu žiakov, rozvíja schopnosť vytvárať a obhajovať svoje hodnoty, no súčasne rešpektovať aj hodnoty iných.

V intenciách tvorivo – humánnej výchovy a vzdelávania je **hlavným zámerom hudobnej výchovy optimálne formovanie osobnosti a efektívne rozvíjanie hudobnosti žiaka tak, aby si aj prostredníctvom komunikácie s hudbou vytvoril svoj progresívny a kreatívny spôsob bytia pre život v 21. storočí.**

Význam hudobnej výchovy a jej miesto v hierarchii vyučovacích predmetov závisí od toho, ako sa vo formovaní osobnosti jedinca uplatňuje hudobno-výchovný proces so svojimi špecifikami.

Vzájomným pôsobením činnostného, tvorivého a objaviteľského princípu hudobná výchova vytvára predpoklady na poskytovanie zážitkov, radosti, pozitívnych životných podnetov tak, aby sa hudba stala súčasťou života žiakov. Robí tak prostredníctvom tradičných hudobných činností (vokálno-intonačné, inštrumentálne, hudobno-pohybové, /reprodukčné a produkčné/, percepčné činnosti rozšírených o hudobno-dramatické činnosti. Hudobno-dramatické činnosti chápeme ako integráciu hudobných činností so slovnými, výtvarnými a pohybovými prejavmi, a to prostredníctvom hier, experimentovania, tvorivej

dramatiky na báze zážitkového učenia. Pri týchto činnostiach žiaci využívajú skúsenosti, vedomosti a zručnosti z iných vyučovacích predmetov ako aj skúsenosti z riešenia z rôznych problémov detského života. V tejto súvislosti pôjde predovšetkým o zážitky z hudby, o participáciu na jej vzniku v podmienkach pre žiaka najprirodzenejších – pri dramatickej hre.

Komplexne poňaté hudobné činnosti vytvárajú podmienky hudobného vzdelania žiakov a obohatia estetickú, morálnu a intelektuálnu stránku ich osobnosti. Treba ich usmerňovať tak, aby prinášali radosť a možnosť sebarealizácie.

Tak ako v primárnom vzdelávaní, aj v sekundárnom vzdelávaní dodržiavame postup: od hudobných zážitkov k poznatkom a vedomostiam a cez ne k transferu pri vnímaní a interpretovaní nových umeleckých diel. **Hudobno-výchovný proces musí zásadne vychádzať z hudby a smerovať opäť k nej, hudba má byť prameňom zážitkov i vedomostí.**

CIELE VYUČOVACIEHO PREDMETU

Cieľom vzdelávacej oblasti umenie a kultúra je pochopenie vlastnej kultúry a zmysel pre identitu, ktorá je základom rešpektovania rozmanitosti kultúrneho vyjadrovania.“

Kognitívne ciele

Cieľom je, aby žiaci získali poznatky, vedomosti a zručnosti v procese komunikácie s hudbou. Na základe získaných vedomostí o hudbe, hudobných skúseností a hudobných zručností

- nadobudnú schopnosť získané vedomosti a zručnosti uplatňovať pri aktívnom vnímaní a obsahovom sprístupňovaní umeleckých diel a pri elementárnej tvorivosti,
- spoznajú najvýznamnejších slovenských a svetových hudobných skladateľov jednotlivých štýlových období a ich vybrané diela,
- uvedomia si svoju národnú identitu, a to na základe osvojenia si umeleckej výpovede hudobných diel (slovenské ľudové a národné piesne, významných diel slovenskej umeleckej hudby) v kontexte s európskou hudobnou kultúrou, získajú úctu ku svojej kultúre,
- prostredníctvom hudobných činností získajú schopnosť vyjadrovať svoje emócie, vzťahy a postoje, teda komunikovať umeleckými prostriedkami,
- nadobudnú schopnosť otvorene prijímať, hodnotiť a vážiť si hudobné diela a hudobné prejavy vlastného národa, iných národov a etník,
- v kontexte s hudbou dokážu analyzovať, porovnávať a syntetizovať poznatky a podnety z iných predmetov (dejepis, ev.a.v.náboženstvo, výtvarná a literárna výchova, zemepis, cudzí jazyk).

Socioafektívne ciele

- prostredníctvom precítania a pochopenia hudobného diela dokážu žiaci prekonať svoj egocentrizmus, vedia sa preladiť na komunikačný a ideový kód iného človeka (autora), pochopia jeho citový a myšlienkový svet s určitou mierou stotožnenia sa. Uvedomené počúvanie hudby môže – a to úplne nenásilne – vychovávať k empatii. Tieto etické momenty vnímania hudby smerujú k socializácii a tu tkvie jedna z príčin opodstatnenosti hudobnej výchovy v systéme humanisticko-tvorivej edukácie),
- na základe vnímania a prežívania hudobných skladieb (od ľudových piesní po rozsiahlejšie umelecké diela) slovne, výtvarne a pohybom vyjadriť svoje estetické zážitky,
- dokážu bez predsudkov pristupovať k vnímaniu a rozširovaniu umeleckých hodnôt rôznych kultúr,
- vedieť prežívať výnimočnosť významných umeleckých osobností a hľadať v ich tvorivých osudoch inšpiráciu pre vlastný život. Rešpektovať estetické a etické hodnoty obsiahnuté v hudbe,
- schopnosť spolupracovať (pri kolektívnych hudobných činnostiach a najmä pri hudobno-dramatických činnostiach), mať zodpovednosť za plánovanie a realizáciu spoločnej a vlastnej práce,
- vedieť oceniť silu hudby a uvedomiť si jej miesto v zmysluplnom využívaní voľného

času.

Psychomotorické ciele

- žiaci dokážu správne realizovať hudobné prejavy (vokálne, inštrumentálne, pohybové) a integrovať ich pri realizácii hudobno-dramatických činností,
- v intonačnej a sluchovej výchove získané zručnosti vedia využiť pri svojich hudobných činnostiach,
- na primeranej úrovni dokážu využiť nadobudnuté zručnosti pri vyjadrení svojich myšlienok, pocitov a postojov, a tak prostredníctvom hudby komunikovať s okolitým svetom.

Ciele predmetu možno rozdeliť na špecifické hudobné ciele, špecifické ciele z oblasti umenia, estetiky a kreativity a sekundárne ciele.

Špecifické hudobné ciele:

Žiaci:

- získajú hudobné schopnosti prostredníctvom hudobných činností,
- realizujú hudobné činnosti na základe nadobudnutých hudobných schopností,
- na základe vlastnej skúsenosti si osvoja konkrétne poznatky z oblasti hudobnej teórie a histórie

Špecifické ciele z oblasti umenia, estetiky a kreativity:

- pochopia podstatu umenia, vytvoria si vzťah k umeniu, majú priamu skúsenosť v oblasti špecifických umeleckých, estetických a psychologických kategórií – emocionálna, prežívanie, zážitok, vnímanie krásy, vlastná tvorivosť (improvizácia, kompozícia), na základe čoho dokážu reflektovať umenie, vnímať krásu, rozpoznať hodnotu, vyjadriť sa prostredníctvom umenia

Sekundárne ciele:

- nadobudnú (prehĺbia) kľúčové kompetencie prostredníctvom hudobného umenia.

Učebné osnovy v 5. – 8. ročníku sú totožné so vzdelávacím štandardom inovovaného ŠVP pre príslušný predmet:

- v jednotlivých ročníkoch sú nasledujúce tematické celky:

5. ročník

Ako sa nám prihovára hudba Hudba spojená s inými druhmi umenia Prostredníctvom hudby poznávame svoju hudobnú kultúru i kultúru iných národov

6. ročník

Hudba minulosti a súčasnosť. Prostredníctvom hudby poznávame kultúru rôznych národov

7. ročník

Hudobné prechádzky storočiami. Pestrá paleta populárnej hudby. Hudba na pomedzí (prieniky rôznych druhov a žánrov hudby: populárna hudba, vážna hudba, džez, etno, world...)

8. ročník

Hudobné prechádzky storočiami, Pestrý svet populárnej hudby, Zaspievajme si

Sústava hudobných činností: vokálno-intonačné, inštrumentálne, hudobno-pohybové, (reprodukčné a produkčné) percepčné činnosti, hudobno-dramatické činnosti.

• Vokálne činnosti

Obsahom vokálnych činností na nižšom sekundárnom stupni základnej školy je upevňovanie a rozširovanie vedomostí a zručností v práci s hlasom v nadväznosti na predchádzajúce ročníky, v kultivácii speváckeho a hovoreného prejavu prostredníctvom uplatňovania a upevňovania správnych speváckych návykov.

Obsah

- rozširovanie hlasového rozsahu, hlasová hygiena (zvládnutie mutácie), správne spevácke návyky, artikulácia, spievanie jednohlasných a viachlasných piesní,
- intonácia durových a molových motívov, melodických obmien,
- elementárne vokálne tvorenie: melodická otázka-odpoveď, melodizácia textu, mien, predvetie-závetie, riekaniek, tvorivé hudobné hry,
- sluchové rozlišovanie durových a molových súzvukov a melódií,
- hudobné metrum, rytmus – spev v 2/4, 3/4, 4/4 takte, 2+3 a pod.
- orientácia v grafickom zázname jednoduchej melódie, určovanie metra, tempa, dynamiky.

Zručnosti a vedomosti

- žiak spieva na základe svojich dispozícií intonačne čisto, rytmicky presne so zodpovedajúcim výrazom jednohlasné, dvojhlasné, prípadne trojhlasné piesne ľudové aj umelé, v durových, molových a modálnych tóninách, pritom využíva získané spevácke, intonačné a sluchové návyky a zručnosti,
- orientuje sa v grafickom zázname piesní a skladieb rôznych štýlov a žánrov,
- dokáže posúdiť kvalitu vokálneho prejavu druhých,
- pozná slovenské folklórne oblasti a ich typické piesne, tance, kroje, slovenské zvyky- slovie, spoločenské funkcie piesní

Inštrumentálne činnosti

Obsahom inštrumentálnych činností je hra a tvorba sprievodov na detských hudobných nástrojoch a ich využívanie počas hudobnej reprodukcie i produkcie, tvorba sprievodu pre hudobno-dramatické prejavy.

Obsah

- hra na hudobných nástrojoch, nástrojová reprodukcia rôznych melódií (motívov, tém, piesní, jednoduchých skladieb) improvizácia pri vyjadrovaní pocitov, nálad a javov aj v hudobno-dramatických prejavoch,
- hra a tvorba sprievodov na detských hudobných nástrojoch, prípadne keyboardu, počítača,
- pochopenie farby a možnosti detských hudobných nástrojov

Zručnosti a vedomosti

- žiak reprodukuje na základe svojich individuálnych schopností a zručností rôzne motívy, témy i časti skladieb,
- vytváranie inštrumentálnych sprievodov k piesňam, rešpektujúc ich charakter, jednoduchou improvizáciou na detských hudobných nástrojoch „podporiť“ charakter, zmeny nálad, zvýrazniť dôležité hudobné myšlienky reprodukovanej hudby.

Hudobno-pohybové činnosti

Obsahom hudobno-pohybových činností je reagovanie na hudbu a stvárňovanie hudby pomocou pohybu, tanca, gesta, improvizácia a pantomimické vyjadrenie.

Obsah

- používanie taktovacích gest,
- pohybové vyjadrenie charakteru piesne a vyjadrenie hudobného výrazu a nálady, hudobnej skladby – improvizácia, pantomíma, hra na tele, tanečné kroky,
- pohybový sprievod znejúcej hudby – taktovanie, tanečné kroky, vlastné pohybové stvárnenie,
- pohybové reagovanie na zmeny počas znejúcej hudby – tvarové, tempové, dynamické, harmonické.

Zručnosti a vedomosti

- reakcia pohybom na znejúcu hudbu, na vyjadrenie metra, tempa, dynamiky, pohybu a obrysu melódie , tempa, dynamiky, v súlade s charakterom piesne alebo skladby,
- rytmizácia, taktovanie,
- realizácia hudobno-pohybových hier so spevom, vyjadrenie hudby tancom, na základe svojich individuálnych schopností a zručností vytváranie pohybových improvizácií a kreácií,
- pohybové stvárnenie jednoduchých choreografií tancov,
- žiak rozpoznáva niektoré tance rôznych štýlových období a žánrov, dokáže využívať vhodné hudobno-pohybové prvky v počúvaných skladbách a predviesť jednoduché pohybové stvárnenie hudby.

Percepčné činnosti

Obsahom percepčných činností je aktívne vnímanie a prežívanie hudby, počas ktorej žiak poznáva hudbu vo všetkých jej žánrových, štýlových a funkčných podobách, dokáže zadeliť dielo do obdobia, hudbu analyzovať a charakterizovať.

Obsah

- orientácia v hudobnom priestore a elementárna analýza hudobnej skladby prostredníctvom dominujúcich hudobno-vyjadrovacích prostriedkov, ich význam pre pochopenie hudobného diela, funkcia hudby vzhľadom k životu jedinca a spoločnosti, kultúrnym tradíciám a zvykom,
- hudobné dielo a jeho autor,
- sluchové rozlišovanie jednotlivých hudobných žánrov na základe ich charakteristických znakov,
- využitie vhodných miest v skladbách na spoluúčasť so spevom, inštrumentálnou hrou, pohybom, recitovaným slovom apod.
- verbálne vyjadrenie svojho názoru a zážitku z počúvanej hudby.

Zručnosti a vedomosti

- žiak sa orientuje v znejúcej hudbe, na základe použitých výrazových prostriedkov hudby, ktoré vníma, chápe ich funkciu a komunikačné schopnosti hudby,
- dokáže zaradiť, charakterizovať počúvanú skladbu vokálnu alebo inštrumentálnu z hľadiska štýlového obdobia a žánru, postrehne výrazné hudobné myšlienky, ich variácie, napätie a uvoľnenie hudby,
- dokáže verbalizovať svoj názor, hudobný zážitok, *predstavy od konkrétnych k abstrakcii princípov, všeobecným zákonitostiam a ich materializácii hudobnými prostriedkami*,
- verbalizuje hudobný zážitok, svoj názor, pri vzájomnej konfrontácii stanovísk vedie dialóg, dokáže hodnotiť a porovnávať počúvané skladby,
- pozná mená najvýznamnejších slovenských a svetových hudobných skladateľov a ich najznámejšie diela

Hudobno-dramatické činnosti

Obsahom hudobno-dramatických činností na druhom stupni ZŠ je využitie všetkých činností, zručností a vedomostí na budovaní a predvedení dramatického príbehu. Zapojené sú aj získané skúsenosti a vedomosti z ostatných esteticko-výchovných predmetov: výtvarná výchova, literárna výchova - dramatizácia, etická, tanečná zložka pohybovej výchovy.

Zručnosti a vedomosti

- integrácia a komplexné využitie vokálnych, hudobno-pohybových, inštrumentálnych, percepčných činností spojených v dramatickom príbehu (hudobnej rozprávky, hudobného príbehu, hudobného divadla, hudobnej dielne pod.) v javiskovom predvedení.
- žiak získava schopnosť empatického a asertívneho správania sa.

Postoje

- žiak spoznávaním hudby rôzneho typu, žánru a období (národnú, regionálnu, iných národov, vo všetkých žánrových, štýlových a funkčných podobách, z hľadiska spoločenského, historického) rešpektuje špecifiká, váži si kultúru svojho národa a iných národov. V rámci medzipredmetových

vzťahov dokáže vyjadriť a verbalizovať svoj názor na hudobné umenie rôznych štýlových období, hudby súčasnosti, tanečnej, populárnej, džezovej ako aj na iné formy tvorivých prejavov, napr. na literatúru, výtvarné umenie;

- žiak prostredníctvom dobre usmerňovanej výchovy hudbou a k hudbe pochopí, že hudobné aktivity sú užľachtilou formou trávenia voľného času;
- podporovanie samovzdelávania a sebahodnotenia;
- motivácia na hľadanie – vzbudenie zvedavosti, záujmu, byť lepším (podnecovaním záujmu žiakov o kvalitnú hudbu a o ich tvorcov a interpretov: poukázať na obdivuhodnosť konania niektorých skladateľov a interpretov);
- osvojiť si správanie sa na koncertoch a slávnostných podujatiach;
- prostredníctvom spoločných hudobných činností a získaných vedomostí pestovať; kompetenciu spolupracovať s druhými, chápať a rešpektovať multikulturalitu a odlišnosť, osvojiť si pozitívne etnické postoje.

VÝCHOVNÉ A VZDELÁVACIE STRATÉGIE

Nadväzujúc na spôsobilosti získané v priebehu predchádzajúceho (primárneho) vzdelávania absolvent nižšieho sekundárneho vzdelania má **osvojené tieto kľúčové kompetencie** :

kompetencia k celoživotnému učeniu sa

- dokáže kriticky zhodnotiť informácie a ich zdroj, tvorivo ich spracovať a prakticky využívať (*na konkrétnych príkladoch vychovávať vnímavých, aktívnych poslucháčov, viesť žiakov k tomu, aby nekriticky nepodliehali módnym vlnám, reklame a subkultúre, ale boli skôr bez predsudkov k nim*)

sociálne komunikačné kompetencie

- efektívne využíva dostupné informačno-komunikačné technológie (*na vyučovacích hodinách aj domácej príprave dokáže využívať všetky dostupné IKT*)
- vie prezentovať sám seba a výsledky svojej práce na verejnosti, používa odborný jazyk (*svojimi teoretickými poznatkami a praktickými zručnosťami žiak participuje na rozvíjaní osobnostnej, sociálnej komunikačnej kompetencie*)

kompetencia v oblasti informačných a komunikačných technológií

- je schopný nahrávať a prehrávať zvuky a videá (*viesť žiakov k jednoduchým technickým úkonom – vytváranie hudobných kópií, práca s mikrofónom, ozvučovací technikou*)
- dokáže využívať IKT pri vzdelávaní (*zadávanie projektových prác*)

kompetencie občianske

- uvedomuje si základné humanistické hodnoty, zmysel národného kultúrneho dedičstva, uplatňuje a ochraňuje princípy demokracie (*konkrétnymi príkladmi vychovávať žiakov, aby boli hrdí na vlastné slovenské kultúrne bohatstvo a históriu, aby mali kladný vzťah ku kultúrnemu životu spoločnosti a v budúcnosti sa na ňom sami podieľali*)

kompetencie vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry

- dokáže sa vyjadrovať na vyššom stupni umeleckej gramotnosti prostredníctvom vyjadrovacích prostriedkov hudobného umenia (*seberealizácia spevom, tancom, hudobno-dramatickou aktivitou na vyučovacích hodinách, v kultúrnych programoch, súťažiach*)
- dokáže sa orientovať v umeleckých druhoch a štýloch a používať ich hlavné vyjadrovacie prostriedky (*na vyučovaní upevňovať základné poznatky z hudobnej teórie, dejín hudby*)
- uvedomuje si význam umenia a kultúrnej komunikácie vo svojom živote a v živote celej spoločnosti (*citlivým prístupom formovať a rozvíjať emocionálny svet žiakov*)
- pozná pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu) (*usmernenie o pravidlách pred hudobnými a ostatnými spoločenskými podujatiami*)
- je tolerantný a empatický k prejavom iných kultúr (*vychovávať žiakov tolerantných k iným kultúram a názorom*).

KRITÉRIA, METÓDY A FORMY HODNOTENIA

Hodnotenie

Žiaci budú v predmete hudobná výchova hodnotení podľa Metodického pokynu č. 22/2011 na hodnotenie žiakov ZŠ. Žiaci sú hodnotení známku / bodovo. Na konci klasifikačného obdobia sú hodnotení známku. Charakter hudobnej výchovy vyžaduje hodnotiť postoj žiaka k hudbe, jeho formujúce sa názory na svet, ktorý ho obklopuje, jeho estetické úsudky, snahu vzdelávať sa v hudbe a zlepšovať svoje hudobné prejavy.

Ústne skúšanie

orientačné – rozhovor (otázky jasné, jednoznačné, logicky presné, štylisticky správne)

samostatný ústny prejav žiaka – súvislá odpoveď – klasifikácia (predmetom hodnotenia - úroveň vedomostí, logické zvládnutie učiva, aplikačné schopnosti, proces myslenia, poznanie v širších súvislostiach...)

Podľa povahy učiva zamerané na :

- reprodukovanie učiva
- porovnávanie údajov, faktov
- konštatovanie údajov, faktov

Hodnotenie úrovne prejavu so zreteľom na dispozície žiaka v jednotlivých činnostiach :

- vokálno-intonačnej
- inštrumentálnej
- hudobno-pohybovej
- percepčnej
- hudobno-dramatickej.

Písomné skúšanie : pracovné listy, didaktický test, domáca úloha- tvorba projektov a ich prezentácia.

Učebné zdroje:

- 5.ročník: Učebnica hudobnej výchovy pre 5.ročník ZŠ, CD s hudobnými ukážkami pre 5.ročník, edukačné prezentácie v MS PowerPoint, edukačné CD a DVD, internet, aplikácie a programy
- 6.ročník: Učebnica hudobnej výchovy pre 6.ročník ZŠ, CD s hudobnými ukážkami pre 6.ročník, edukačné prezentácie v MS PowerPoint, edukačné CD a DVD, internet, aplikácie a programy
- 7. Ročník Učebnica hudobnej výchovy pre 7.ročník ZŠ, CD s hudobnými ukážkami pre 7.ročník, edukačné prezentácie v MS PowerPoint, edukačné CD a DVD. Internet. Aplikácie a programy
- 8.ročník – Učebnica hudobnej výchovy pre 7.ročník ZŠ, CD s hudobnými ukážkami pre 8.ročník, edukačné prezentácie v MS Power Pointe, edukačné CD a DVD; Internet. Aplikácie a programy

Použité skratky prierezových tém:

MUV - Multikultúrna výchova

MDV - Mediálna výchova

OSR - Osobnostný a sociálny rozvoj

TBZ - Tvorba projektu a prezentačné zručnosti

RLK - Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra

ENV – Enviromentálna výchova

5. ročník OBSAHOVÝ ŠTANDARD	VÝKONOVÝ ŠTANDARD	PRIEREZOVÉ TÉMY
Hlasové činnosti ľudové piesne, autorské piesne, rytmizované texty, artikulačné cvičenia, dychové a hlasové cvičenia, - hry s hlasom pomocné rytmické a intonačné prostriedky cvičenia zamerané na správne držanie tela, dychové cvičenia, artikulačné cvičenia, hlasové cvičenia metricky viazané i metricky neviazané texty a melódie ľubovoľné gestá znázorňujúce výšku i dĺžku tónov, solmizácia, fonogestika, ručné znaky na vyjadrenie rytmu, grafická notácia, klasická notácia tónové okruhy napr. <i>s-m; l-s-m; d'-l-s-m-d; m-r-d; s-f-m-r-d; d'-t-l-s-f-m-r-d; a i..;</i> rytmické slabiky (<i>tá; ti-ti; tá-ja; tá-ja-ja-ja; ti-ri-ti-ri; a i.</i>)	Hlasové činnosti - hovoriť a spievať podľa zásad hlasovej hygieny v súlade so správnym speváckym držaním tela, technikou správneho speváckeho dýchania, zreteľnou artikuláciou s mäkkým hlasovým začiatkom a použitím vhodného hlasového registra, - hlasom improvizovať a komponovať: melodizovať krátke texty, otextovať krátke melódie, improvizovať krátke dialógy i monológy recitatívneho charakteru, hlasom tvoriť zvukomaľbu k rôznym príbehom a situáciám, - intonovať, rytmizovať, zapisovať a čítať výšku a dĺžku tónu v obmedzených tónových okruhoch,	OSR – schopnosť komunikovať o hudbe, vedieť povedať o nej vlastný názor: prečo sa páči /nepáči. MDV – úloha a význam zvuku a hudby v médiách; reflektovať význam hudby, hudobných médií vo vlastnom živote; vplyv médií na hudobný vkus.
Inštrumentálne činnosti elementárne hudobné nástroje a zdroje zvuku, ktoré sú k dispozícii: a) ľudské telo (tlieskanie, plieskanie, dupanie, lúskanie) b) okolité predmety a prírodné materiály vydávajúce zvuk	INŠTRUMENTÁLNE ČINNOSTI rozoznať elementárne hudobné nástroje podľa ich zvuku, vzhľadu i názvu,	MUV – schopnosť sebauvedomenia vyjadrovaním prostriedkami – spev, tanec, hra na nástroji; uvedomovať si vlastnú kultúrnu identitu; multikultúrne porozumenie rôznorodých kultúr. Kultúrna rozmanitosť krajín V4.

c) vlastnoručne zhotovené nástroje d) Orffove nástroje rytmické (chrastidlo/hrkáka/rumba gule, marakas, ozvučné drierka/claves/drevené paličky, drevený blok, rúrový bubienok, drhlo/škrabadlo/reco-reco/guero e) Orffove nástroje melodické (zvonkohra, xylofón, metalofón, zobcová flauta) f) slovenské ľudové nástroje (napr. píšťalka, píšťalka-dvojačka, fujara, gajdy, korytkové husličky, citara, cimbal, ozembuch) g) dostupné nástroje iných kultúr (napr. bicie nástroje z Afriky, Južnej Ameriky – kongo, bongo)	- technicky správne hrať na elementárnych hudobných nástrojoch, - reprodukovat a produkovať hudbu na nástrojoch, - vlastnoručne zhotoviť elementárne nástroje a hrať na nich,	RLK – poznať folklórne tradície regiónu, hudobné osobnosti Slovenska.
skladby iných autorov vlastná elementárna improvizácia a elementárna kompozícia: a) inštrumentálny sprievod k piesni na princípe burdonu b) ostinata, základných harmonických funkcií c) predohra, medzihra, dohra k piesni d) zvukomalebná a scénická hudba jednoduché modely idiofónov, membrano-fónov, chordo-fónov, aerofónov a mirlitónov z prírodných i odpadových materiálov, na ktorých možno demonštrovať konštrukčné	Aktívne počúvanie hudby - počúvať sústredene a pozorne, - vnímať okolité zvuky, opísať ich účinky, - poznať riziká poškodenia sluchu, - vedome počúvať ticho, - z okolitých zvukov komponovať zmysluplné celky, (zvukové koláže), - rozlíšiť základné vyjadrovacie prostriedky hudby, - aktívne počúvať hudbu, rozpoznať emocionálnu-výrazový potenciál hudby, - verbalizovať atmosféru (charakter) hudby,	

princípy nástrojov i princípy vznikanía zvuku v jednotlivých nástrojových skupinách Aktívne počúvanie hudby zvuky, šumy, ruchy, hluky, tóny, súzvuky okolia sveta - vyjadrovacie prostriedky hudby: pulz, metrum, rytmus, tempo melódia, harmónia, agogika, dynamika, farba, hudobná forma - skladby slovenských a zahraničných hudobných skladateľov hudba krásna, vznešená, smutná, veselá a ďalšie estetické kategórie blízke životnej skúsenosti žiakov Hudobno-pohybové činnosti kultivovaný pohyb, držanie tela, rytmicky korektné pohyby, pohyby vyjadrujúce emocionálno-výrazové charakteristiky hudby improvizácia pohybová spontánnosť, uvoľnenosť Hudobno-dramatické činnosti - Hudobno-dramatické činnosti, tvorivá dramatika	Hudobno-pohybové činnosti vyjadriť hudbu pohybom, - identifikovať základné estetické kategórie v hudbe, - pohybovo improvizovať, Hudobno-dramatické činnosti - syntetizovať svoje hudobné schopnosti, zručnosti a vedomosti do dramatického celku, - nájsť atraktívnu tému, pripraviť scenár, samostatne tvoriť, alebo vyberať z učiteľovej ponuky hudbu, pohyb	OSR – estetický pohybový prejav, sebarealizácia žiaka OSR – tvorivé spracovanie, sebarealizácia TBZ – prezentačná činnosť žiakov
--	---	---

6. ROČNÍK TEMATICKÝ CELOK	OBASHOVÝ ŠTANDARD	VÝKONOVÝ ŠTANDARD	PRIEREZOVÉ TÉMY
I. Hudba minulosti a súčasnosť	Hlasové činnosti ľudové piesne, autorské piesne, rytmizované texty, artikulácie cvičenia, dýchové a hlasové cvičenia, - intonačné cvičenia, hry s hlasom - metódy na rozvoj sluchovo-intonačných schopností - obrázky, grafický i notový záznam piesne Inštrumentálne činnosti - elementárne hudobné nástroje hra na jednom klasickom hudobnom nástroji (zobcová flauta, keyboard, klavír, gitara a pod.) – začiatočnícka úroveň - jednočiarková oktava, motívy, jednoduché piesne - jednoduché modely idiofónov, membránofónov, chordofónov, aerofónov a mlrltónov z prírodných i odpadových materiálov, na ktorých možno demonštrovať konštrukčné princípy nástrojov i princípy vzniku zvuku v jednotlivých nástrojových skupinách	Hlasové činnosti - hovoriť a spievať podľa zásad hlasovej hygieny v súlade so správnym držaním tela, technikou správneho dýchania, zreteľnej artikulácie, s mäkkým hlasovým začiatkom a použitím vhodného hlasového registra - tvorivo pracovať s hlasom – textom, rečou, zvukmi, - hlasom realizovať rytmické a melodické modely, - spievať piesne spamäti, ale i s podpornými pamäťovými prostriedkami (gestá tzv. „ukazovačky“, obrázky, grafická notácia, klasická notácia), Inštrumentálne činnosti - správne používať elementárne hudobné nástroje so správnym použitím hracieho aparátu s dôrazom na - hrať na klasickom melodickom, alebo harmonickom hudobnom nástroji, - na nástroji zahrať tóny podľa notového zápisu, - vlastnoručne zhotoviť elementárny nástroj a hrať na ňom,	OSR – schopnosť komunikovať o hudbe, vedieť povedať o nej vlastný názor: prečo sa páči /nepáči. RLK – poznať folklórne tradície regiónu, hudobné osobnosti Slovenska. TBZ – vytvorenie prezentácie o obľúbenom speváčkovi, skupine, žánri, práci prezentovať pred spolužiakmi. MDV – úloha

II. Prostredníctvom hudby poznávame kultúru rôznych národov	Aktívne počúvanie hudby - skladby slovenských a zahraničných hudobných skladateľov - skladby svetových a slovenských skladateľov – reprezentantov jednotlivých štýlových období dejín hudby podľa voľného výberu učiteľa (bez chronologickej súvislosti) - skladby aspoň z dvoch rozličných štýlových období dejín hudby - tempo, dynamika, kantiléna, harmónia, kontrast, opakovanie dielov formy napr. sláčikové kvarteto, dychové kvinteto, komorný orchester, symfonický orchester, cimbállovka, dychovka, rôzne nástrojové zoskupenia v tzv. populárnej hudbe - vybrané skladby významných skladateľov s ukážkami hudobných štýlov v ich typickej podobe, integrácia s literatúrou, výtvarnou výchovou, dejepisom - zoznam vypočutých skladieb v triede napr. na nástenke Hudobno-pohybové činnosti - kultivovaný pohyb, držanie tela,	Aktívne počúvanie hudby - aktívne počúvať hudbu, rozpoznávať emocionálnu – výrazový potenciál hudby, - pri počúvaní hudby spoznať charakteristické prvky konkrétneho štýlového obdobia dejín hudby, - podľa počutia skladby slovne vyjadriť odlišnosti dvoch štýlových období dejín hudby - verbalizovať atmosféru hudby, - hudbu vyjadriť pohybom, - identifikovať, pomenovať a charakterizovať hudobno-vyjadrovacie prostriedky a základné formotvorné prvky podľa počutia, - rozoznať podľa zvuku, vzhľadu i názvu bežné nástrojové zoskupenia v tzv. klasickej hudbe, ľudovej hudbe i v tzv. populárnej hudbe, - poznať niektoré významné diela alebo úryvky z nich, ich názvy, mená autorov v kontexte iných druhov umenia a všeobecných dejín, Hudobno-pohybové činnosti	a význam zvuku a hudby v médiách; reflektovať význam hudby, hudobných médií vo vlastnom živote; vplyv médií na hudobný vkus. MUV – schopnosť sebvýjadrenia vyjadrovacími prostriedkami – spev, tanec, hra na nástroj; uvedomovať si vlastnú kultúrnu identitu; multikultúrne porozumenie rôznorodých kultúr.
--	--	---	---

	koordinácia častí tela, rytmicky korektné pohyby, pohyby vyjadrujúce emocionálno-výrazové charakteristiky hudby - zmena pohybu v súlade so zmenou formatívneho prvku - pohybová spontánnosť, uvoľnenosť Hudobno-dramatické činnosti Hudobno-dramatické činnosti, tvorivá dramatika	- pohybom reagovať na počutú hudbu, - zapamätáť si jednoduché choreografie, - pohybovo improvizovať	
		- realizovať hudobno-dramatické činnosti, - realizovať hudobno-dramatický projekt podľa princípov tvorivej dramatiky s vkladom vlastnej tvorivosti, fantázie, imaginácie, improvizácie v skupinovej spolupráci. -	

7.ROČNÍK TEMATICKÝ CELOK	OBSAHOVÝ ŠTANDARD	VÝKONOVÝ ŠTANDARD	PRIEREZOVÉ TÉMY
I. Hudobné prechádzky storočiami	Hlasové činnosti ľudové piesne, autorské piesne, rytmizované texty, artikulácie cvičenia, dýchové a hlasové cvičenia, intonačné cvičenia, hry s hlasom deklamácia, artikulácia rozšírená hlasová technika – tóny, ruchy, zvuky, efekty súčasné znenie rozličných rytmických modelov a celkov napr. kánon, ostinato, spievanie v terciách, v sextách)	Hlasové činnosti - hovoriť a spievať podľa zásad hlasovej hygieny v súlade so správnym držaním tela, technikou správneho dýchania, zreteľnej artikulácie, s mäkkým hlasovým začiatkom a použitím vhodného hlasového registra, - spievať rytmicky a intonačne čisto v hlasovom rozsahu primeranom veku, - tvorivo pracovať s textom, rečou, - tvorivo pracovať s hlasom, - hlasom realizovať rytmické a melodické modely, - hlasom realizovať rytmickú polyfóniu, - ovládať jednohlasný spev i elementárne formy viachlasného spevu - improvizácia, elementárna kompozícia, metricky viazané i metricky neviazané texty a melódie	OSR – schopnosť komunikovať o hudbe, vedieť povedať o nej vlastný názor: prečo sa páči /nepáči. MDV – úloha a význam zvuku a hudby v médiách; reflektovať význam hudby, hudobných médií vo vlastnom živote; vplyv médií na hudobný vkus.
II. Pestrá paleta populárnej hudby	Inštrumentálne činnosti elementárne hudobné nástroje hra na jednom tzv. klasickom hudobnom nástroji (zobcová flauta, keyboard, klavír, gitara a pod.) jednočiarková oktava, motívy, jednoduché piesne	INŠTRUMENTÁLNE ČINNOSTI - správne používať elementárne hudobné nástroje, správne používať hrací aparát, - hrať na tzv. klasickom jednom melodickom, alebo harmonickom hudobnom nástroji, - dodržať správny spôsob hry na nástroji, - zahrať na nástroji tóny, motívy, frázy, piesne podľa	RLK – poznať folklórne tradície regiónu, hudobné osobnosti Slovenska.

III. Hudba na pomedzí	elementárna improvizácia, kompozícia Sachsova-Hornbostelova klasifikácia, nástrojové skupiny symfonického orchestra jednoduché modely idiofónov, membranofónov, chordeofónov, aerofónov a mirlitonov z prírodných i odpadových materiálov, na ktorých možno demonštrovať konštrukčné princípy nástrojov i princípy vzniku zvuku v jednotlivých nástrojových skupinách Aktívne počúvanie hudby - skladby slovenských a zahraničných hudobných skladateľov - skladby svetových a slovenských skladateľov – reprezentantov jednotlivých štýlových období dejín hudby podľa voľného výberu učiteľa (bez chronologickej súvislosti) - identifikačné znaky konkrétneho štýlového obdobia budovanie triednej databázy odpočutých skladieb – aspoň tri štýlové obdobia návšteva koncertov a iných hudobných podujatí - kritické myslenie, vkus, hodnoty stretnutia s umelcami domáceho regiónu	notového zápisu - tvorivo pracovať s hudobnými nástrojmi (so zvukom), - zaradiť hudobné nástroje do základnej klasifikácie, - vlastnoručne zhotoviť elementárne nástroje a použiť ich v hudobnom procese Aktívne počúvanie hudby - aktívne počúvať hudbu, - pri počúvaní hudby rozpoznávať charakteristické prvky konkrétneho štýlového obdobia dejín hudby, - z počutej skladby odvodit' a slovne vyjadriť hudobné špecifiká konkrétneho štýlového obdobia, - pri počúvaní hudby odlišit' od seba dve rozličné štýlové obdobia, - vymenovať koncertné sály, výstavné a muzeálne priestory venované hudbe vo svojom regióne, - vymenovať niektorých významných umelcov a hudobné telesá vo svojom regióne,	TBZ – vytvorenie prezentácie o obľúbenom speváčkovi, skupine, žánri; prezentovať prácu pred spolužiakmi. MUV – schopnosť sebvýjadrenia vyjadrovacími prostriedkami – spev, tanec, hra na nástroji; uvedomovať si vlastnú kultúrnu identitu; multikultúrne porozumenie rôznorodých kultúr. ENV – príroda ako nekonečný zdroj umelcov – všimnúť si a zdôrazniť jej krásu a nenahraditeľnosť
-------------------------------------	--	--	--

	Hudobno-pohybové činnosti - kultivovaný pohyb, držanie tela, koordinácia častí tela - pohybové stvárnenie hudobno-vyjadrovacích prostriedkov hudby: pulz, metrum, rytmus, tempo melódia, harmónia, agogika, dynamika, farba, hudobná forma Hudobno-dramatické činnosti - Hudobno-dramatické činnosti, tvorivá dramatika, integrácia s výtvarnou výchovou, literatúrou, príp. inými predmetmi - integrácia s dejepisom	HUDOBNO-POHYBOVÉ ČINNOSTI - pohybom reagovať na počutú hudbu, - zapamätať si jednoduché choreografie, - navrhnuť pohyb k hudbe, - navrhnuť jednoduché choreografie, HUDOBNO-DRAMATICKE ČINNOSTI - podľa vlastných návrhov vytvárať hudobno-dramatické celky, - tvorivou dramatikou zobrazovať charakteristické prvky konkrétneho štýlového a historického obdobia	v hudobných dielach a budovať zodpovednosť k nej
--	--	---	--

8.ročník TEMATICKÝ CYKLUS	OBSAHOVÝ ŠTANDARD	VÝKONOVÝ ŠTANDARD	PRIEREZOVÉ TÉMY
1 Zaspievajte si	Hlasové činnosti: ľudové piesne, autorské piesne, rytmizované texty, artikulačné cvičenia, dychové a hlasové cvičenia, intonačné cvičenia, hry s hlasom syntéza zručností, vedomostí a návykov z ročníkov 5-7	- Spievať intonačne čisto - Tvorivo pracovať s hlasom	OSR - schopnosť komunikovať o hudbe, vedieť povedať o nej vlastný názor: prečo sa páči /nepáči.
2.Hudobné prechádzky storočiami	Instrumentálne činnosti: - hra na elementárnych hudobných nástrojoch, hra na klasickej hudobnom nástroji (zobcová flauta, keyboard, klavír, gitara apod.) - elementárna improvizácia, - kompozícia vystúpenie pred obecenstvom (pred spolužiakmi, rodičmi) školské hudobné teleso, kapela (school band)	INSTRUMENTÁLNE ČINNOSTI - správne používať elementárne hudobné nástroje, správne používať hrací aparát, - hrať na jednom klasickej štandardizovanom hudobnom nástroji, - podľa sluchu a podľa notového zápisu zahrať melodickú líniu, - tvorivo pracovať s hudobnými nástrojmi (so zvukom), - prezentovať výsledky svojej práce ako sólový hráč, alebo v rôznych instrumentálnych zoskupeniach,	MUV - chápať inú kultúru, poznať rozličné tradičné aj nové kultúry cez hudobnú umeleckú tvorbu, spoznávať svoju

II. Pestrá paleta populárnej hudby	slovenských a zahraničných hudobných skladateľov soprán alt, tenor, bas, detský hlas, ženský zbor, mužský zbor, zmiešaný zbor, detský zbornástroje relatívne bežne používané v stredoeurópskej kultúre: napr. flauta, hoboje, klarinet, fagot, trúbka, lesný roh, pozauna, tuba, husle, viola, violončelo, kontrabas, klavír, organ, gitara, harfa, cimbal, bežné bicie nástroje napr. sláčikové kvarteto, dychové kvinteto, komorný orchester, symfonický orchester, cimbalovka, dychovka, rôzne nástrojové zoskupenia v tzv. populárnej hudbe. - skladby svetových a slovenských skladateľov – reprezentantov jednotlivých štýlových období dejín hudby podľa voľného výberu učiteľa (bez chronologickej súvislosti), podľa triedneho zoznamu vypočítaných diel z5.–8. Ročníka identifikačné znaky konkrétneho štýlového obdobia notové záznamy skladieb pre sólo, pre rôzne komorné zoskupenia i ukážka jednoduchej partitúry pre orchester názvy štýlových období –gotika, renesancia, barok, klasicizmus, romantizmus, hudba 20. storočia,	PERCEPČNÉ ČINNOSTI Žiak dokáže: - orientovať sa v znejúcej sa hudbe; - na základe použitých výrazových prostriedkoch hudby, ktoré vníma, chápať ich funkciu a komunikačné schopnosti hudby; - sluchovo rozlíšiť hudobné nástroje v orchestri; - dokáže zaradiť a charakterizovať počúvanú skladbu vokálnu alebo inštrumentálnu z hľadiska žánru; - postrehnúť výrazné hudobné myšlienky, ich variácie, napätie a uvoľnenie hudby; - verbalizovať svoj názor, hudobný zážitok, predstavy od konkrétnych k abstrakcii princípov, všeobecným zákonitostiam a ich materializácii hudobnými prostriedkami; - charakterizovať základné črty daných slohových období na základe počúvaných skladieb – hudba najstarších čias (stredovek, barok, klasicizmus, romantizmus), hudba 20. storočia; - charakterizovať základné typy džezevej a populárnej hudby na základe počúvaných skladieb. Žiak má poznať meno jedného skladateľa z obdobia baroka, klasicizmu, romantizmu a žijúceho	kultúru a iné kultúry, históriu, zvyky a tradície prostredníctvom hudby. MDV – žiak vie vyjadriť svoje vlastné zážitky, skúsenosti a postoje prostredníctvom médií, vie vystupovať na verejnosti. Žiak dokáže využívať informačné a komunikačné technológie a prostriedky pri
--	--	---	---

	súčasná hudba Identifikovať niektoré významné diela alebo úryvky z nich, určiť ich názov, meno autora, sluchom rozoznať a slovné vyjadriť najdôležitejšie štýlové odlišnosti stredovekej, renesančnej, barokovej, klasicistickej, romantickej hudby a hudby 20. storočia, rámcovo poznať periodizáciu dejín európskej hudby, sledovať plynutie znejúcej hudby v notovom zázname, orientovať sa v ponuke koncertov a hudobných podujatí vo svojom regióne i na Slovensku venované hudbe vo svojom regióne na Slovensku, vymenovať niektorých významných umelcov a hudobné telesá slovenskej a svetovej hudobnej kultúry HUDOBNO-POHYBOVÉ ČINNOSTI pohybom reagovať na počutú hudbu, - zapamätať si jednoduché choreografie, navrhnuť pohyb k hudbe, navrhnuť hudbu k pohybu, navrhnuť jednoduché choreografie, - pohybovo improvizovať, zatancovať základné krokové schémy	skladateľa HUDOBNO-POHYBOVÉ ČINNOSTI - správne reagovať pohybom na znejúcu hudbu; - vyjadriť metrum, tempo, dynamiku, pohyb melódie v súlade s charakterom piesne alebo skladby; - realizovať hudobno-pohybové hry so spevom; - vyjadriť náladu a obsah hudby pohybom; - na základe svojich individuálnych schopností a zručností vytvárať pohybové improvizácie a kreácie; - pohybovo stvárniť zmeny tempa, rytmu, dynamiky; - kultivovaný pohyb, držanie tela, koordinácia častí tela, rytmicky korektné pohyby, pohyby	získavanie a spracúvanie informácií, ako aj pri prezentácii vlastnej práce. RLK - žiak pozná spoločenské praktiky, zvyky a slávnostné udalosti, tradície spojené s náboženskými sviatkami (napr. vianočné, veľkonočné a i.), ľudové piesne a tance, dramatické a výtvarné umenie, tradičné ľudovoumelecké remeslá z regiónov Slovenska.
--	---	--	---

	štandardných tancov, podľa vlastných návrhov vytvárať hudobno-dramatické celky, príp. zhotoviť a spracovať videozáznam projektu, hudobno-dramatickom projekte, koncentrovane a s porozumením sledovať profesionálne hudobno-pohybového predstavenie, opísať ho vlastnými slovami i odbornou terminológiou, diskutovať o ňom. Hudobno-dramatické činnosti: podľa vlastných návrhov vytvárať hudobno-dramatické celky, príp. zhotoviť a spracovať videozáznam projektu, diskutovať o vlastnom hudobno-dramatickom projekte, koncentrovane a s porozumením sledovať profesionálne hudobno-pohybového predstavenie, opísať ho vlastnými slovami i odbornou terminológiou, diskutovať o ňom.	vyjadrujúce emocionálno-výrazové charakteristiky hudby - zmena pohybu v súlade so zmenou formotvorného prvku - pohybová spontánnosť, uvoľnenosť HUDOBNO-DRAMATICKÉ ČINNOSTI Žiak dokáže: - integrovať a komplexne využívať vokálne, hudobno-pohybové, inštrumentálne a percepčné činnosti spojené v dramatickom príbehu; - získať vedomosti empatického a asertívneho správania sa. - syntéza hlasových, inštrumentálnych, hudobno-pohybových a hudobno-vizuálnych činností - kamera, mikrofón, zvukové reproduktory, počítač, projekcia - kritické myslenie - návšteva hudobného divadla, opery, operety, muzikálu a pod. v profesionálnom divadle, alebo sledovanie predstavenia z videozáznamu	
--	---	--	--

**UČEBNÉ OSNOVY A ŠTANDARDY
PRE ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM**

NA EVANJELICKEJ ZÁKLADNEJ ŠKOLE, BRATISLAVA

ISCED 2

Nižšie sekundárne vzdelávanie

Vzdelávacia oblasť: Umenie a kultúra

**Predmet: Výtvarná výchova
ISCED 2**

PREDMET: Výtvarná výchova

Výtvarná výchova – VYV	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník	spolu
Štátny vzdelávací program	1	1	1	1	1	5
Školský vzdelávací program	0	0	0	0	0	0
Spolu ŠVP + ŠkVP	1	1	1	1	1	5

ÚVOD

Vzdelávací štandard výtvarnej výchovy nepredstavuje iba súhrn katalógov, ktoré stanovujú výkony a obsah vyučovacieho predmetu, ale je to predovšetkým program rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

Vzdelávací štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov, ktoré sú vyjadrené kognitívne odstupňovanými konkretizovanými cieľmi - učebnými požiadavkami. Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízkych učebných cieľov, učebných úloh - výtvarných zadanií.

K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevylučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací štandard výtvarnej výchovy ako program aktivity žiakov je koncipovaný tak, aby vytváral možnosti na tie kognitívne činnosti žiakov, ktoré operujú s pojmami, akými sú, hľadanie, objavovanie, lebo v nich spočíva základný predpoklad poznávania a porozumenia vo výtvarnej výchove. V tomto zmysle nemajú byť žiaci len pasívnymi aktérmi výučby a konzumentmi hotových poznatkov, ktoré si majú zapamätáť a následne zreprodukovať.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Výtvarná výchova je predmet, na ktorom žiaci prostredníctvom výtvarných činností spoznávajú vyjadrovacie prostriedky vizuálnych umení (kresby, maľby, plastiky, fotografie, dizajnu, architektúry, videa a filmu). Všetky ostatné didaktické formy ako používanie učebnice, edukačných materiálov, premietanie filmov a podobne sú len doplnkovými aktivitami (v rámci motivácie alebo následných ukážok, diskusií).

Ťažiskom je práca žiakov s výtvarnými materiálmi, technikami a nástrojmi (od ceruzky až po fotoaparát a počítač). Zahrňa tvorbu od vymyslenia nápadu (čo chcú žiaci vytvoriť), cez nachádzanie formy (ako to vyjadriť), až po realizáciu (schopnosť previesť nápad a formu v materiáli prostredníctvom výtvarnej techniky). Prostredníctvom tohto procesu sa jednak zvyšuje gramotnosť žiakov - schopnosť rozumieť vizuálnym znakom na základe vlastnej skúsenosti, jednak sú uvádzaní do znalosti rôznych foriem súčasnej vizuálnej kultúry i kultúrnej tradície. Žiaci touto formou získavajú dôležité kompetencie porozumenia reklame, filmu a videu, dizajnu, architektúre; fotografiám obrazom a objektom, ktoré ich obklopujú a

vytvárajú ich „obraz sveta“.

HLAVNÝ CIEĽ PREDMETU

Žiaci sú prostredníctvom aktívnych činností uvádzaní do vizuálnej kultúry a komunikácie - na úrovni poznania i vlastného vyjadrovania.

CIEĽE PREDMETU

Žiaci

- spoznávajú vyjadrovacie prostriedky vizuálnych umení - výtvarného umenia, fotografie, dizajnu, architektúry, videa a filmu, rozumejú im a získavajú základnú gramotnosť v ich používaní,
- rozvíjajú si pozorovacie schopnosti, schopnosti reagovať na vizuálne podnety a výtvarne ich spracovávať,
- rozvíjajú tvorbu vlastných myšlienkových konceptov a ich formálnu a technickú realizáciu,
- spoznajú a slovné pomenujú (výraz), formu, námet umeleckých diel a svoj zážitok z nich výtvarne interpretujú,
- poznávajú vybrané typické diela vizuálnej kultúry, reprezentujúce smery moderného a súčasného umenia a historické slohy,
- osvojujú si primerané kultúrne postoje, názory a hodnotové kritériá; cez zážitky aktívneho vyjadrovania a vnímania umeleckých diel sú uvádzaní do poznávania hodnôt umenia a kultúry - vo vzťahu k tradícii a na úrovni aktuálneho myslenia a interpretácie.

1. Charakteristika predmetu:

Predmet **výtvarná výchova** (VVV) nižšieho sekundárneho vzdelávania nadväzuje na VV v primárnom vzdelávaní. Vychádza z autentických skúseností žiaka, získaných výtvarnou činnosťou , z intenzívnych zážitkov dobrodružstva tvorby a sebauvyjadrovania sa. Rozvíja osobnosť žiaka v úplnosti jej čítania , vnímania, intuície, fantázie i analytického myslenia, vedomých i nevedomých duševných aktivít. Vzhľadom na individuálny prístup k žiakovi, ktorého psychický vývin spôsobuje ústup spontánneho vyjadrovania sa , sa VVV podieľa na tvorivosti a prirodzenej výrazovosti.

Táto transformácia sa uskutočňuje :

- objavovaním rôznych techník, vyjadrovacích prostriedkov , médií
- nahrádzaním neformálnych zručností
- dôrazom na súvislosti v myslení žiaka, vzťahmi medzi javmi a umením

Do aktivít VVV sú zaraďované činnosti, ktoré rozširujú poznávanie žiaka a dovoľujú mu naplňať jeho prirodzené ambície vo vizuálnom vyjadrovaní

skutočnosti, vo vyššej technickej dokonalosti prejavu . Zapája sa konštruktívne a estetické myslenie. Detská spontánnosť je nahrádzaná dospelým ekvivalentom v tvorivosti. Žiak reaguje na komplexné podnety kultúry, civilizácie i prírody. Jeho technické schopnosti sú úmerne zvýšené . Vo VV potrebuje objavovať oblasť nových estetických možností.

Metodické východiská VV:

A, *činnosti žiakov* – myšlienkové a formálne postupy, ktoré učiteľ podporuje a iniciuje.

B, *témy, námety, obsah* zobrazovania – A, časopriestor

B, príroda

C, estetické prežívanie

D, identita osobnosti a kultúrnej národnosti

E, efektivita, abstraktné myšlienky, pocity, nálady.

C, *reflexia diela* - výtvarné umenie, dizajn, architektúra, film , video

- rozvíjajú si **pozorovacie schopnosti**, schopnosti reagovať na vizuálne podnety a výtvarne ich spracovávať,
- **rozvíjajú tvorbu** vlastných myšlienkových konceptov a ich formálnu a technickú realizáciu,
- spoznávajú a **slovne pomenujú** (výraz), formu, námet umeleckých diel a svoj zážitok z nich výtvarne interpretujú,
- **poznávajú** vybrané typické diela vizuálnej kultúry, reprezentujúce smery moderného a súčasného umenia a historické slohy,
- osvojujú si primerané **kultúrne postoje, názory** a hodnotové kritériá; cez zážitky aktívneho vyjadrovania a vnímania umeleckých diel sú uvádzaní do poznávania hodnôt umenia a kultúry – vo vzťahu k tradícii a na úrovni aktuálneho myslenia a interpretácie

Kľúčové kompetencie

Žiak by mal získať po absolvovaní VVV :

- *vedomosti* , podporované vizuálnymi materiálmi
- *formálne zručnosti* (základy proporcie , záber, charakteristický tvar, animačné triky, variácie motívu, zobrazovacie techniky, dizajnérske návrhy, priestorové objekty, tvorivo využívať techniky a nástroje, spracovať regionálne charakteristiky z daného miesta, vlastné nápady , rozlišovať umelecké slohy až po súčasnosť, spracovávať podnety z iných predmetov)
- *technické zručnosti* , keď žiak dokáže narábať s rôznymi nástrojmi, vie kresliť a tieňovať, miešať farby, zvláda konštrukčno-technické úkony s materiálom (krčenie, lepenie, spájanie, drôtovanie a i.) , dokáže jednoduché otláčanie , modelovanie, zvláda vyhotovenie priestorových tvarov, ovláda grafické operácie na počítači v jednoduchých základných programoch.
- *mentálne spôsobilosti* – vnímanie skutočnosti a prežívanie zážitku vyjadrením vlastnej fantázie, predstáv, myslenia a nápadov (sebarealizačné práce, analytické vyhodnotenia a postoje, odôvodnenie výberu, uvedomenie podnetov, využívanie znakov a symbolov).
- *postoje* – *tvorivý prístup*, ktorým žiak volil vlastné autentické riešenie a formuloval ho do estetického názoru (otvorenosť voči experimentu s farbou, hmotou, technikou, motívom , témou, tolerancia voči vkusu iných, aktívny prístup k prostrediu, budovať vlastný imidž, vyhodnotiť štýl iných ľudí, spolupracovať pri realizácii tvorby).

Hodnotenia

Hodnotenie žiaka je nevyhnutná súčasť výchovno-vzdelávacieho procesu, ktorá má informatívnu, korekčnú a motivačnú funkciu.

Žiak sa v procese výchovy a vzdelávania hodnotí priebežne a celkovo a má právo dozvedieť sa spôsob a výsledok hodnotenia.

Pri hodnotení a klasifikácii budeme vychádzať z metodických pokynov pre hodnotenie a klasifikáciu. Hodnotiť sa bude známku

Odpovede - hodnotené známkou, podľa potreby žiaka ústnou alebo písomnou formou

- Písomná forma - test - kontroluje a hodnotí osvojenie základných poznatkov na konci tematického celku alebo skupiny podobných učebných tém v časovom limite 20 min v rozsahu 10-15 otázok zostavených podľa výkonovej časti vzdelávacieho štandardu

- Samostatné práce - hodnotené známkou
- Projekty - hodnotia sa slovné, pri ústnej prezentácii môžu byť hodnotené známkou
- Aktivita na vyučovaní - môže byť hodnotená známkou a zohľadnená vo výslednej známke

Stupnica hodnotenia prác	
percentuálna úspešnosť	známka
100 % - 90 %	1
89 % - 75 %	2
74 % - 50 %	3
49 % - 25 %	4
24 % - 0 %	5

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Výtvarné vyjadrovacie prostriedky

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže: S použiť výrazové možnosti rôznych kvalit čiar, tvarov, plôch - povrchov, farieb a farebných kombinácií, S usporiadať rôzne prvky do kompozície.	pozitív a negatív na ploche - šablóny z obrysového tvaru (figúra, predmet) dynamické zobrazenie pohybu opakovaním obrysového tvaru pozitív a negatív v priestorovom tvare: otláčanie predmetov do mäkkej modelovacej hmoty (figuratívna alebo abstraktná kompozícia) - odlievanie do sadry

Možnosti zobrazovania videného sveta

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže: S nakresliť približné tvary a proporcie pozorovaných predmetov, S vymodelovať približný tvar videného predmetu.	základné proporcie predmetov analytické pozorovanie predmetov (celok a časti) kreslenie predmetu podľa videnej skutočnosti (základy geometrickej výstavby proporcií); vyjadrenie približného tvaru a modelácie tieňovaním, šrafovaním, lavírovaním modelovanie tvaru predmetu podľa videnej skutočnosti s dôrazom na základy výstavby proporcií (budovaných od geometrických tvarov k približnej modelácii predmetu), viacpohľadovosť

Podnety moderného a súčasného výtvarného umenia

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže: S použiť geometrizáciu tvarov (v maľbe, alt. v kresbe zátišia, krajiny alebo portrétu). S vytvoriť fantastickú kompozíciu skladaním rozmanitých tvarov, S slovne opísať kubistické dielo, S slovne opísať surrealistické dielo.	geometrizácia tvarov predmetov (napr. zátišie) kompozícia (obraz) z takto „rozložených“ predmetov - kubistický princíp fantastické kombinácie tvarov (napr. častí predmetov, ľudských a zvieracích postáv ...) surrealistické umenie kubistické umenie porovnanie zobrazujúceho a nezobrazujúceho (abstraktného)

Výtvarné činnosti inšpirované dejinami umenia

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže: S pomenovať typické prvky mozaiky, S tvorivo použiť (transformovať) princíp mozaiky.	mozaika (z papiera alebo rôznych materiálov) alebo maľba (vlastný motív žiaka, formálna inšpirácia z dejín umenia) umenie neskorej antiky - mozaiky byzantské umenie - ikony uviedenie do dobovej situácie - príbeh umelca neskorej antiky (Byzancie), ranokresťanské umenie

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže: S vymenovať typické znaky vybraných druhov umenia, S vymenovať druhy výtvarného umenia.	výtvarná interpretácia vybraného umeleckého diela podľa videnej reprodukcie (alebo diela v galérii) výtvarné dielo (o rozmeroch, autorovi, dobe vzniku, technike, námete) orientácia v galérii (príp. virtuálnej galérii) - vyhľadávanie diel, ich slovná interpretácia možnosti prezentácie umenia: galéria, múzeum, výstava, vernisáž, knihy a časopisy o umení druhy výtvarného prejavu: obraz, socha, grafika, objekt, inštalácia

Podnety architektúry

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže: S charakterizovať exteriér a interiér v architektúre, S výtvarne vyjadriť vlastnú predstavu ľubovoľného architektonického priestoru.	odvodzovanie priestoru od postavy človeka a jeho pohybov v ňom - tvorba priestorových modelov odrážajúcich tvar alebo funkciu napr. proporcií postavy, pohybov, polôh tela pri rôznych činnostiach modely „schránok“ na bývanie, na pohyb pre človeka alebo pre živočíchov návrh zariadenia vlastného priestoru (napr. brlôžtek, jaskyňa, hniezdo, nora, detská izba, karavan, trieda, spáňa) exteriér a interiér

Podnety fotografie

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže: S poznať základné úkony fotografovania s digitálnym fotoaparátom (záber - rámovanie, približovanie - vzdďaľovanie, uloženie fotografie), S využiť poznatky o výtvarných vyjadrovacích prostriedkoch pri fotografovaní.	základy práce s digitálnym fotoaparátom fotografia (digitálna) hľadanie záberu - výsek (rámovanie) pohľadu na skutočnosť, rôzne výseky rovnakého námetu v hľadáči (napr. drobné predmety) rôzne možnosti pohľadu na predmet (motív) - celok a detail hry s približovaním (zoomom) rovnaký námet s rôznou expozíciou režim makro uloženie a základné operácie s fotografiou v počítači vznik fotografie

Podnety videa a filmu

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže: S poznať základné úkony pri nakrúcaní videa.	záber (kompaktný digitálny fotoaparát alebo mobilný telefón, videokamera) veľkosť, kompozícia a dĺžka záberu, uhol pohľadu, osvetlenie, farebné naladenie voľba témy, výber/príprava scény a aktérov, vyjadrenie miesta spájanie záberov a obrazov (sekvencia, statický záber), plynutie času základné pojmy a ich praktické ozrejmnenie, prostredníctvom výtvarných činností informácie o vzniku filmu (ukážky prvých filmov)

Elektronické médiá

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže: S vytvoriť jednoduchú animáciu pomocou pečiatok alebo vlastnej kresby, S naskenovať vlastnú kresbu (maľbu) predmet, alebo časť tela.	animácia (digitálne pečiatky, nástroj priesvitka, fázy animácie pomocou digitálnej pečiatky, vytváranie a úprava fáz animácie, kompozícia v animácii, čas v animácii, uloženie animácie) pohyby a procesy v animovanej kresbe (lineárna animovaná kresba, kolorovaná lineárna animovaná kresba) skenovanie a uloženie naskenovaného obrázka nástroje v počítačovom programe

Podnety dizajnu

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže: S vytvoriť jednoduché znaky, S slovné opísať významy použitých znakov.	zásady tvorby, znaku a značky návrh loga, značky, (pre udalosť, firmu, klub, obec, výrobok), alebo návrh ex libris pre svoje knihy (možnosti zapojenia písmena, ornamentu, geometrického tvaru, vymysleného znaku) alternatívne návrh obalu (škatule) na konkrétny predmet s použitím loga, značky

Tradície a podnety remesiel

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže: S modelovať nádoby podľa vlastného návrhu, S vytvoriť ornamenty s tradičnými prvkami, S navrhnuť svoje ornamenty.	výtvarné reakcie (inšpirácie, interpretácie, kombinácie) na rôzne typy regionálnych ornamentov alebo ornamentov rôznych kultúr aplikácia a aktualizácia navrhnutého ornamentu (napr. na súčasný úžitkový predmet, časť odevu, žiakom vymodelovaný predmet) podnety hrnčiarstva návrh a modelovanie nádoby (príp. novotvaru), z mäkkej modelovacej hmoty použitie rôznych spôsobov povrchovej úpravy (napr. vlýs, špagátová technika, vryp) možnosti farebnej úpravy a aplikácie dekoru/ornamentu možnosti odrôtovania tvaru mäkkým drôtom stručná história hrnčiarstva a drotárstva

Syneestetické podnety

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže: S vytvoriť svojský zápis hudby.	grafická partitúra: zápis hudby (do notovej osnovy alebo do vlastného vymysleného systému) prostredníctvom zobrazovacích znakov, vlastných grafických symbolov, geometrických tvarov, koláže, asambláže z predmetov... (dôraz na význam, tvar znakov, ich farbu, ich umiestnenie) pokús o zvukovú interpretáciu

Podnety poznávania sveta

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže: S výtvarne zareagovať na témy dejepisu alebo zemepisu.	výtvarné hry s problematikou dejepisu a /alebo zemepisu (napr. mapa/cestovný poriadok/orientačná schéma svojej biografie - dejepisu svojho života alebo života predkov, symboly pre jednotlivé udalosti; alebo trojrozmerné zobrazenie historickej udalosti - možnosť kolektívnej práce) reflexia dobového dizajnu, módy, dopravných prostriedkov (napr. doby mladosti svojich rodičov, starých rodičov, prastarých rodičov - podľa ukážok)

Výtvarné vyjadrovacie prostriedky

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže: S kresbou vyjadriť základné vzťahy predmetov v priestore, S vyjadriť vzťahy farieb v priestore pri zobrazovaní exteriéru (krajiny).	mierka a proporčné vzťahy operácie s mierkou zobrazovania: zmenšovanie - zväčšovanie, vzdďalovanie - približovanie pozorovanie vzťahov podľa skutočnosti operácie s proporciami: približný pomer častí videnej a kreslenej predlohy farebné budovanie priestoru v obraze: blízkosť a vzdialenosť

Možnosti zobrazovania videneho sveta

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže: S vyjadriť približné proporcie pri kreslení postavy, S vyjadriť približné proporcie pri modelovaní postavy.	proporcie postavy (človek, zvierat) analytické pozorovanie postavy kreslenie postavy podľa videnej skutočnosti (základy geometrickej výstavby proporcií, pohybu) modelovanie postavy podľa videnej skutočnosti (základy geometrickej výstavby proporcií, častí vo vzťahu k celku, pohybu)

Podnety moderného a súčasného výtvarného umenia

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže: S rozpoznať princípy op-artu a kinetického umenia, S nachádzať súvislosti a rozdiely medzi rôznymi umeleckými štýlmi.	op-art: inšpirácia vybraným princípom op-artovej tvorby (mihotavý efekt, ilúzia priestorovosti, svetelný a farebný kontrast, séria, mriežka...) kinetické umenie: jednoduchý kinetický objekt optické klamy, ilúzie a dvojznačné zobrazenia

Výtvarné činnosti inšpirované dejinami umenia

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže: S rozpoznať typické znaky gotického umenia a architektúry, S tvorivo použiť (transformovať) historický motív.	gotické umenie a architektúra (katedrála, hrad, odev) uvedenie do dobovej situácie - hra na umelca gotiky výtvarná interpretácia dobovej výtvarnej formy (napr. vitráž z papiera alebo rôznych materiálov - vlastný motív žiaka, alebo knižná iluminácia, návrh gotického rytierskeho brnenia, odevu a pod.)

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže: S slovné interpretovať subjektívny dojem zo zmyslového (synestetického) vnímania umeleckého diela.	vnímanie výtvarného diela (v galérii alebo podľa reprodukcie) - reakcie rôznych zmyslových modalít; obraz pre päť zmyslov (vcítienie sa do diela na základe jeho pozorovania; priradovanie chuti, vône, zvuku a hmatového pocitu - farbe, tvaru, povrchu, svetlosti, motívu) interpretácia vybraného výtvarného diela na základe synestetického vnímania (napr. čo zobrazuje abstraktné

Podnety architektúry

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže: S rozlíšiť prvky a funkcie častí zástavby mesta alebo dediny, S vytvoriť jednoduchý plán usporiadania urbánneho celku (mesto, dedina, osada, časť) podľa svojej predstavy.	urbanizmus: nadhľad, pôdorys, plán plán mesta (dediny), štruktúra zón, doprava, uzly; vzájomné vzťahy, vzťah ku krajine porovnanie: mesto a dedina fantastické priestory, fantastické funkcie, utópia

Podnety fotografie

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže: S nafotografovať inšcenovanú situáciu, S využiť poznatky o výtvarných vyjadrovacích prostriedkoch pri fotografovaní.	inšcenovaná fotografia práca s materiálmi - príprava inšcenovaného prostredia (inštalácie), fotogenického terénu (napr. z papiera, plastelíny, rôznych priehľadných a polopriehľadných materiálov), využitie povrchov (textúr), umiestnenie predmetu v inšcenácii osvetlenie, nasvietenie s farebným svetlom fotografovanie s rôznych uhlov pohľadu - celok, detail

Podnety videa a filmu

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže: S pomenovať vzťah obrazu a zvuku vo videu alebo vo filme z hľadiska výrazu.	vzťah obrazu a zvuku vo videu a filme ozvučenie krátkej ukážky (experimentovanie s ozvučením s použitím vybraného obrazu a zvuku v počítačovom programe) hudba, hlas a ruchy

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže: S vytvoriť koláže z vlastných digitálnych kresieb, fotografií, malieb, alebo písma, S vytvoriť varianty digitálneho obrazu pomocou operácií v počítačovom programe.	digitálna úprava farieb obrazu digitálna úprava svetlosti, sýtosti, kontrastu farieb; rozostrenie, zaostrenie, voľná transformácia digitálne filtre, farebné filtre, krivky farieb digitálna obrazová koláž/koláž z obrazu a písma

Podnety dizajnu

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže: S navrhnuť odevy alebo doplnky podľa svojich predstáv.	odevný dizajn odev, časť odevu, doplnok história odievania odevný dizajn

Tradície a podnety remesiel

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže: S tvorivo variovať tradičnú techniku.	podnety košíkárstva pletenie objektu z prútov (napr. papier, kartón, bužírka, drôt, drevo...) výtvarné reakcie na tradičné formy (architektúry odevov, jedál, zvykov...)

Synestetické podnety

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže: S použiť zvukové vlastnosti materiálov a objektov.	objekt vydávajúci zvuk - hudobno-vizuálny nástroj, ozvučené povrchy (textúry: napr. vrúbkovaný papier, plech ...) zvuková performancia s vlastnými zvukovými objektmi (nástrojmi vydávajúcimi zvuky, ruchy, šumy) zvukové objekty, autorské a hudobné nástroje

Podnety poznávania sveta

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže: S výtvarne reagovať na témy biológie.	podnety biológie: výtvarné interpretácie prírodných štruktúr (napr. makrosnímky rastlinných a živočíšnych tkanív, minerálov, pozorovanie mikroskopom, röntgenové snímky, snímky geologických vrstiev, kryštálov, tepelné snímky povrchu Zeme, kozmické snímky, pozorovaná štruktúra listov ...)

Výtvarné vyjadrovacie prostriedky

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže: S vytvoriť rôzne typy kompozície zo zvolených prvkov.	poriadok a chaos - usporadúvanie prvkov v kompozícii náhodná a konštruovaná zostava kompozícia symetrické - asymetrické usporiadanie, rytmus - arytmia, zámerná - náhodná kompozícia (automatizmus, improvizácia, neporiadok), geometrická a lyrická abstrakcia, akčná maľba

Možnosti zobrazovania videného sveta

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže: S zobrazí jednoduché priestorové vzťahy v perspektíve.	zobrazovanie priestoru lineárna perspektíva pozorovanie a konštrukcia interiér zobrazenie architektonického tvaru v krajine - exteriér lineárna kresba kolorovanie renesančné zobrazenia perspektívy (F. Brunelleschi, Massacio, P. della Francesca, L. da Vinci...)

Podnety výtvarného umenia

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže: S rozpoznať podstatné znaky umenia pop-artu, S pomenovať súvislosti a rozdiely medzi vybranými umeleckými štýlmi.	dadaizmus a pop-art (obrazy, objekty, asambláže) dadaistický text, dadaistický objekt ready-made - kompozícia z nájdeneho predmetu pop-art - výtvarné hry s reklamou (ikonografia každodennosti, masmédií, reklamy), zväčšením, zmnožením, materiálovou zmenou (napríklad mäkká plastika) nový realizmus (dekoláž, konkrétna poézia, kompresia,

Výtvarné činnosti inšpirované dejinami umenia

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže: S poznať typické znaky renesančného maliarstva, sochárstva a architektúry, S rozpoznať typické prvky vybraných umeleckých slohov - ich súvislosti a rozdiely.	renesančné umenie (maliarstvo, sochárstvo, technické návrhy, architektúra) výtvarné reakcie žiakov (napr. renesančná móda, doplnky, stroje, stavby...) uviedenie do dobovej situácie - príbeh renesančného umelca

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže: S slovne a výtvarne interpretovať videné výtvarné dielo.	slovo a obraz (porovnanie slovného opisu a zobrazenia toho istého motívu) výtvarná interpretácia umeleckého diela podľa slovného opisu inej osoby a podľa vlastného videnia diela v galérii (alebo reprodukcie) vlastný opis (námetu, témy, príbehu výtvarného diela v galérii - na reprodukcii)

Podnety architektúry

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže: S rozlíšiť charakteristické funkcie architektonického priestoru, S rozlíšiť výraz architektonického priestoru, S nakresliť návrh architektúry vybraného typu.	návrhy architektúr s rôznou funkciou a účelom charakteristika členenia, tvaru a výrazu funkcie architektonického priestoru: priestor pre sústredenie, učenie sa, výtvarné činnosti, pohyb, odpočinok ...; spoločný a súkromný priestor, sviatočný (posvätný) a všedný priestor, vonkajší a vnútorný priestor výraz architektonického priestoru: (napr. stiesnený, smutný, chladný, intímny, príjemný, veľkolepý, slávnostný, veselý...) typy architektonických priestorov

Podnety fotografie

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže: S použiť pri fotografovaní vhodnú expozíciu a režim.	fotografovanie krajiny, premeny denného svetla formát, výrez, približovanie, detail a celok ukážky krajinárskej fotografie

Podnety videa a filmu

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže: S pripraviť krátky scenár a storybord videa.	scenár, príprava videa, klipu (námet, akcia, dej) rozkreslenie kľúčových scén - storybord návrh postáv (výzor, kostým) návrh filmovej scény, kostýmu ku scenáru

Elektronické médiá

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže: S nakresliť telesá v 3D programe, S vytvoriť vlastnú kompozíciu spájaním 3D telies v grafickom programe.	telesá v 3D programe (nástroje, Rectangle, Circle, Move, Copy, Push/Pull, Select, Line, Arc, Eraser, Zoom, PaintBucket) kompozície z kvádrov, kociek a valcov, alebo architektúra kopírovanie, spájanie, telies vyfarbovanie telies a priradovanie textúr ukladanie modelov do formátu skp export do formátu jpg

Podnety dizajnu

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže: S navrhnuť tvar užitočného predmetu.	návrh dizajnu výrobku (napr. automobil, bicykel, domáci spotrebič, počítač, športové náradie ...) tvar vo vzťahu k funkčnosti a vizuálnej zaujímavosti dizajn výrobkov a transportdizajn (dizajn dopravných prostriedkov)

Tradície a podnety remesiel

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže: S výtvarne interpretovať vybrané typické zvyky alebo pamiatky svojho regiónu.	legendy a história regiónu (obce, sociálnej skupiny) pamiatky regiónu a ich príbehy miestne zvyky miestne remeselné tradície, ich história výtvarná interpretácia regionálnych legend, histórie, pamiatok, remeselných tradícií

Synestetické podnety

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže: S výtvarne vyjadriť subjektívnu vizuálnu predstavu chuťového vnemu.	vyjadrenie chuti výtvarnými prostriedkami (zobrazujúcim alebo abstraktným spôsobom) koreniny, bylinky, čaje, jedlá a ich farebné (tvarové, materiálové, gestické ...) vyjadrenie

Podnety poznávania sveta

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže: S vytvoriť grafické znázornenie gramatických pojmov alebo vzťahov, S porovnávať súvislosti, vzájomné vzťahy medzi výtvarnými znakmi (zobrazeniami) a slovami.	výtvarné interpretácie gramatických tvarov (napr. slovných druhov, vetných členov, homonym, synonym, opozit ...) priradovanie výtvarných znakov ku slovám vizuálna poézia(náhrada slov grafickými znakmi, obrazmi, fotografiami, prírodninami alebo objektmi alt. predmetmi) pozn. téma súvisí s tematickými celkami: podnety výtvarného umenia (dadaizmus)

Výtvarné vyjadrovacie prostriedky

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže: S štylizovať motív.	transformácia vybraného motívu do niekoľkých tvarových štýlov (napr. geometrizácia, znejasnenie, vyskladanie z iných tvarov, redukcia na obrys, vyjadrenie linkou, bodmi, vyjadrenie plastickejšť

Možnosti zobrazovania videného sveta

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže: S zobrazit' charakteristický výraz rôznych emócií prostredníctvom portrétu (karikatúry).	zobrazovanie výrazu tváre karikatúra podľa fotografických portrétov (prepojené s tematickým radom podnety fotografie) subjektívne transformovanie videnej reality, nadsadenie a štylizácia foriem umocňujúca výraz

Podnety moderného a súčasného výtvarného umenia

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže: S vymenovať podstatné znaky umenia inštalácie, S predviesť performanciu na vlastnú tému.	umenie inštalácie: inštalácia (alebo: pre konkrétny priestor/z konkrétnych predmetov/z vytvorených rekvizít/z prírodnín...), fotodokumentácia umenie performancie a happeningu : performancia (samostatná - symbolika gesta, postoja, pohybu); happening (skupinový; napr. zorganizovaný nevšedný zážitok)

Výtvarné činnosti inšpirované dejinami umenia

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže: S rozpoznať typické znaky barokového maliarstva, sochárstva a architektúry.	barokové umenie (barokové maliarstvo, sochárstvo, architektúra, odievanie, typografia ...) výtvarné reakcie žiakov na vybraný barokový artefakt

Škola v galérii

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže: S diskutovať o videnej výstave, alebo prehliadke virtuálneho múzea na internete.	umenie v galérii, rozdiel medzi múzeom umenia a výstavou krátka slovná (písomná) reflexia („recenzia“) výstavy alebo virtuálnej galérie časopisy o súčasnom umení/dizajne/architektúre

Podnety architektúry

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže: S rozlíšiť funkcie a výraz interiéru a exteriéru, S navrhnúť vonkajší a vnútorný priestor ľubovoľnej stavby.	interiér a exteriér (špecifiká a vzájomné vzťahy) výraz a funkcie vnútorného a vonkajšieho priestoru tvoroslovie a materiály návrh vnútorného a vonkajšieho usporiadania vybraného typu architektúry

Podnety fotografie

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže: S rozlišovať rôzne spôsoby komponovania portréту.	fotografovanie portréту (osvetlenie, výraz, formát, výrez, profil, trištvrte profil, en face, podhľad, nadhľad) portrétna fotografia pozn. prepojenie s tematickým celkom: zobrazovanie skutočnosti

Podnety videa a filmu

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže: S rozlišovať základné filmové žánre.	video a film - spoločné znaky a rozdiely žánre filmu (dokument, komédia, horor, detektívka, sci-fi, seriál ...) charakteristické znaky jednotlivých žánrov napodobnenie vybraného žánru (napr. na úrovni scenára, storybordu, krátkeho videa), alebo zostrih klipu z ukážky vybraných žánrov

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže: S poznať zásady strihania videa.	zostrih - montáž z častí (krátkych ukážok) filmov (napr. stiahnutých z portálu youtube) alebo z vlastných videozáberov strihanie, výber častí, spájanie, inštalácia zvuku výber hudby/zvuku, ruchu k danej scéne (napr. z internetových zdrojov) - spájanie obrazu a zvuku v počítačovom programe <i>pozn. možnosť prepojenia s tematickým celkom: podnety filmu a</i>

Podnety dizajnu

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže: S zhotoviť jednoduchý reklamný produkt, S objasniť zábery reklamy.	reklama vybraná forma reklamného dizajnu: návrh(plagát, reklamný nápis, banner, billboard, svetelná reklama, reklamný predmet.) návrh a zalomenie reklamného sloganu, textu, plagátu (bilboardu) - vzťah obrazu a textu reklama na vlastný produkt (napríklad výrobok, dizajn.) alebo akciu/event/koncert/športové podujatie/školský večierok. tvorba reklamnej kampane reklamný dizajn <i>pozn. možnosť prepojiť s predmetom informatika</i>

Tradície a podnety remesiel

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže: S poznať tradície svojho prostredia, S výtvarne interpretovať typický podnet svojho sociálneho (rodinného) prostredia.	tradície a súčasnosť charakteristické prvky (tradície, zvyky, slávnosti, jedlá ...) vlastnej rodiny (sociálnej skupiny) charakteristické znaky svojho domova rodinné rituály, náboženské rituály, rituály vekových skupín, školské a triedne rituály subkultúry pozn.: možnosť prepojiť s tematickým celkom: podnety

Syneestetické podnety

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže: S výtvarne interpretovať hmatové pocity.	hmatové pocity vnímanie kvality povrchu: teplo - chlad, hladkosť - drsnosť, vlhkosť - suchosť, mäkkosť - tvrdosť, slizkosť... vnímanie tvaru: hranatý - zaoblený, tupý - ostrý, jednoduchý - zložitý... vnímanie váhy, veľkosti, dotyku, bolesti, pohybu... vyjadrenie hmatového pocitu (perfomачné, farebné, tvarové, prostredníctvom symbolu, motívu alebo subjektívne abstraktného zobrazenia)

Podnety poznávania sveta

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže: S nachádzať analógie medzi matematikou a výtvarným vyjadrovaním, kompozíciou.	výtvarné vyjadrenie matematických úkonov (sčítanie, odčítanie, násobenie delenie...), náhrada čísel tvarmi, farbami, grafickými prvkami, zobrazeniami motívov variácie, kombinácie, transformácie, rady a série vybraných prvkov plynulé a pretržité, rastúce a klesajúce ...

Výtvarné vyjadrovacie prostriedky

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže: S kombinovať rôzne vybrané štýly výtvarného vyjadrovania v jednom obraze.	konfrontácia rôznych štýlov moderného alebo predmoderného umenia (obraz maľovaný rôznymi štýlmi a rukopismi zvolenými podľa ukážok) vybrané „- izmy“ moderného umenia maľba vybraných predmoderných slohov výber, kombinácia, syntéza, komponovanie a porovnanie formálnych a výrazových vlastností rôznych štýlov

Možnosti zobrazovania videného sveta

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže: S výtvarne rekonštruovať časť neúplného obrazu.	doplnenie časti reprodukcie (fotografie) kresbou (maľbou) dôraz na približné napodobenie štýlu, výrazu a proporcií v doplnenej časti „rekonštrukcia“ - tónovanie plasticity (reštaurovanie chýbajúcej časti)

Podnety moderného a súčasného výtvarného umenia

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže: S vyjadriť (nahradia, parafrázujú) podstatné prvky svojho obrazu (výtvarného diela) slovami (textom).	konceptuálne umenie nahradenie obrazu (predstavy) slovným výrazom, vystihujúcim jej podstatné prvky, alebo: parafráza (interpretácia) zvoleného konceptuálneho diela; text vyjadrujúci v jednoduchšej forme podstatu „zobrazenej“ skutočnosti; slovo ako náhrada obrazu(sochy, akcie...) text a písmo vo výtvarnom umení, konceptuálny text, obraz z písma, textu -lettrismus text umiestnený v konkrétnom prostredí (kontexte), na objekte, alebo na časti obrazu

Výtvarné činnosti inšpirované dejinami umenia

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže: S rozpoznať typické znaky secesného umenia a architektúry, S rozlíšiť typické prvky rôznych umeleckých slohov - ich súvislosti a rozdiely.	secesné umenie (secesné maliarstvo, grafika, architektúra, odievanie, dizajn, šperk ...) výtvarné reakcie žiakov na vybraný secesný artefakt, využitie organického ornamentu

Škola v galérii

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže: S diskutovať o súčasných výtvarných dielach (o výstave, dizajne, architektúre, filme).	komentovanie rôznych (vybraných) druhov médií, žánrov, štýlov, období a rôznych autorských prístupov v rámci jedného média, žánru, obdobia (podľa diel v galérii, virtuálnej galérii alebo podľa reprodukcii) knihy o modernom umení/dizajne/architektúre časopisy o súčasnom umení pozn.: možnosť prepojenia s tematickým celkom: <i>výtvarné vyjadrovacie prostriedky</i>

Podnety architektúry

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže: S vytvoriť jednoduchý model architektúry podľa svojho návrhu.	návrh a model vybraného typu architektúry (budovy, urbanizmu, krajiny architektúry...) práca architekta - tvorba architektonického návrhu

Podnety fotografie

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže: S upraviť fotografiu v počítači.	digitálna postprodukcia fotografie montáže, filtre, zmeny farebnosti, proporcií; výber časti obrazu, fotomontáž. digitálnej fotografie <i>pozn.: prepojenie s tematickým celkom: elektronické médiá</i>

Podnety videa a filmu

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže: S poznať hlavné fázy procesu vzniku audiovizuálneho diela.	krátky príbeh - video (klip) film a videoumenie hra na „filmový štáb“ - rôzne úlohy pri príprave a realizácii filmu <i>pozn.:prepojenie s tematickým celkom: elektronické médiá</i>

Elektronické médiá

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže: S upraviť videoklip v počítači.	postprodukcia obrazovej a zvukovej časti videoklipu, fotografie prenos dát (z kamery, fotoaparátu alebo mobilného telefónu do počítača) uloženie dát, videoformát výber, úpravy, strihanie a spájanie zvuku a obrazu prezentácia videoklipu <i>poz.: prepojenie s tematickými celkami: podnety fotografie a podnety videa</i>

Podnety dizajnu

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže: S uplatniť výtvarné kritériá pri úprave svojho zovňajšku.	telový dizajn - úprava tváre (make up), účesu, očí, nechťov; optické korekcie tvaru a výrazu tváre, líčenie kaderníctvo, maskovanie, líčenie, kamufláž (televízne, divadelné, fantazijné, historické...) experimentovanie so svojim zovňajškom body art <i>pozn.: možnosť prepojiť s tematickými celkami: možnosti zobrazovania videného sveta a podnety fotografie</i>

Tradície a podnety remesiel

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže: S poznať najdôležitejšie tradičné (ľudové) remeslá.	tradičné (ľudové, historické) remeslá (techniky a výrobky) výtvarná interpretácia vybranej tradičnej techniky

Syneestetické podnety

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže: S rozpoznáť vzťahy, podobnosti a rozdielnosti medzi hudobným a výtvarným umením.	výrazne odlišné hudobné formy (napríklad: symfónia, sonáta, fuga, ária...) vyjadrenie vizuálnych analógií prostredníctvom výtvarných prostriedkov

Podnety poznávania sveta

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže: S rozpoznáť vizuálno-estetické hodnoty v procesoch v prírode, S výtvarne interpretovať vybraný proces.	výtvarné vyjadrenie alebo využitie vybraných fyzikálnych / chemických / biologických procesov dielo (objekt, obraz), ktoré využíva výtvarné vlastnosti fyzikálneho / chemického / biologického / procesu alebo zobrazuje samotný proces - procesuálne umenie

4 Prierezové témy

Environmentálna výchova (ENV), Multikultúrna výchova (MUV), Osobnostný a sociálny rozvoj (OSR), Výchova k manželstvu a rodičovstvu (VMR), Mediálna výchova (MDV), Ochrana života a zdravia (OZO), Finančná gramotnosť (FIG), Čitateľská

Gramotnosť (CGT), Informačná a digitálna gramotnosť (IDG), Prírodovedná gramotnosť (PDG)

Environmentálna výchova

- chápať, analyzovať a hodnotiť vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím na základe poznania zákonov, ktorými sa riadi život na Zemi,
- poznať a chápať súvislosti medzi vývojom ľudskej populácie a vzťahom k prostrediu v rôznych oblastiach sveta,
- rozvíjať spoluprácu pri ochrane a tvorbe životného prostredia na miestnej, regionálnej a medzinárodnej úrovni,
- vedieť hodnotiť objektivnosť a závažnosť informácií o stave životného prostredia a komunikovať o nich, racionálne ich obhajovať a zdôvodňovať svoje názory a stanoviská,
- posilňovať pocit zodpovednosti vo vzťahu k živým organizmom a ich prostrediu,
- podporovať aktívny prístup k tvorbe a ochrane životného prostredia prostredníctvom praktickej výučby,
- posilňovať pocit zodpovednosti vo vzťahu k zdravému životnému štýlu a k vnímaniu estetických hodnôt prostredia,
- schopnosť vnímať a citlivo prístupovať k prírode a prírodnému a kultúrnemu dedičstvu,

Ochrana života a zdravia

- formovať vzťah žiakov k problematike ochrany svojho zdravia a života, tiež zdravia a života iných ľudí,
- poskytnúť žiakom potrebné teoretické vedomosti, praktické poznatky,
- osvojiť si vedomosti a zručnosti v sebaochrane a poskytovaní pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života.

Tvorba projektu a prezentačné schopnosti:

Prierezová téma rozvíja u žiakov kompetencie tak, aby vedeli komunikovať, argumentovať, používať informácie a pracovať s nimi, riešiť problémy, poznať sám seba a svoje schopnosti, spolupracovať v skupine, prezentovať sám seba, ale aj prácu v skupine.

- pri tvorbe projektu využiť nástroje IKT,
- identifikovať a popísať problém, podstatu javu,

- navrhnuť postup riešenia problému a spracovať algoritmus,
- získať rôzne typy informácií, zhromažďovať, triediť a selektovať ich,
- na základe získaných informácií formulovať jednoduché uzávery,
- kultivovane prezentovať svoje produkty, názory,
- prijať kompromis alebo stanovisko inej strany,
- využívať rôzne typy prezentácií,
- chápať a rešpektovať hodnoty duševného vlastníctva.

Mediaálna výchova

Cieľom mediálnej výchovy ako prierezovej témy je:

- umožniť žiakom, aby si osvojili stratégie kompetentného zaobchádzania s rôznymi druhmi médií a ich produktmi a súčasne rozvinúť u žiakov spôsobilosť - **mediálnu kompetenciu** t.j. zmysluplne, kriticky a selektívne využívať médiá a ich produkty, čo znamená, viesť žiakov k tomu, aby lepšie poznali a chápali pravidlá fungovania „mediálneho sveta“, zmysluplne sa v ňom orientovali a selektovane využívali médiá a ich produkty podľa toho, ako kvalitne plnia svoje funkcie, najmä výchovno- vzdelávaciu,
- vychovávať žiakov ako občanov schopných vytvoriť si vlastný názor na základe prijímaných informácií,

Osobnostný a sociálny rozvoj

Prierezová oblasť osobnostný a sociálny rozvoj rozvíja ľudský potenciál žiakov, poskytuje žiakom základy pre plnohodnotný a zodpovedný život. Zameraná to nielen akademický rozvoj žiakov, ale aj rozvíjanie osobnostných a sociálnych spôsobilostí, ktoré spätne akademický rozvoj podporujú. rozvíjať u žiakov sebareflexiu (rozmyšľať o sebe), sebaopoznávanie, sebaúctu, sebadôveru a s tým spojené prevzatie zodpovednosti za svoje konanie, osobný život a seba vzdelávanie,

- naučiť žiakov uplatňovať svoje práva, ale aj rešpektovať názory, potreby a práva ostatných, podporovať svojim obsahom prevenciu sociálne-patologických javov (šikanovanie, agresivita, užívanie návykových látok),
- pestovať kvalitné medziludské vzťahy,
- rozvíjať sociálne zručnosti potrebné pre život a spoluprácu.

Téma sa prelína všetkými vzdelávacími oblasťami, pričom sa pri jej uskutočňovaní berú do úvahy aktuálne potreby žiakov. Nevyhnutné je, aby sa všetky témy realizovali prakticky, prostredníctvom vhodných cvičení, diskusií, hier a iných interaktívnych metód.